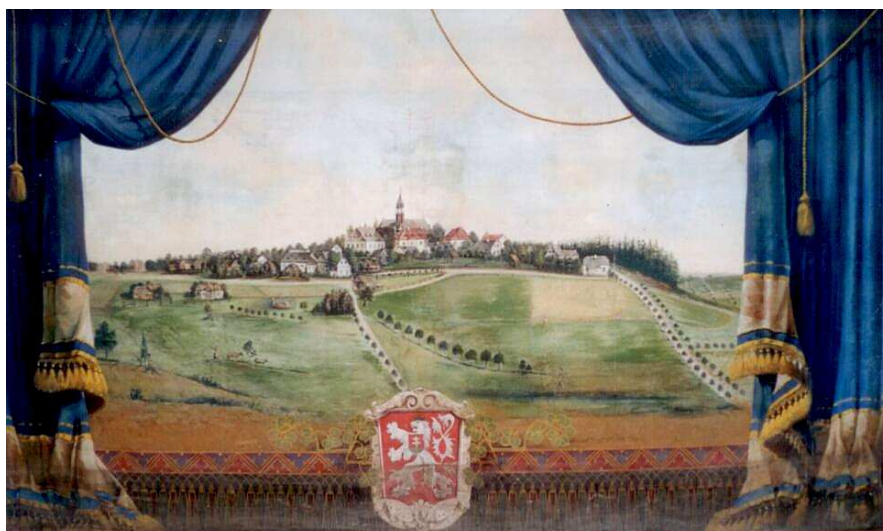

Historie ochotnického divadla na Hořičkách

V dnešním uspěchaném životním stylu, kdy jsme obklopeni počítači, DVD, televizními programy minimálně na 20-ti kanálech, kdy mnohdy rodiče nemají čas na děti a děti nemají čas na rodiče, jsme připravili pohled do minulosti, kdy ochotníci, hasiči a sokolové byli nositeli společenského a kulturního života v obci.

Dochovala se „Pamětní kniha divadelních ochotníků na Hoříčkách“, která obsahuje období v letech 1870 -1926. Dále „Kronika spolku divadelních ochotníků“, která obsahuje zápisy v letech 1888-1934 a pokladní kniha vedená v letech 1923-1951.

28. 9. 1869 se sešlo několik občanů v hostinci u pana Josefa Picha, čp. 13 (Severýnovi) se zájmem o kulturní činnost. V následujícím roce ustavili čtenářský spolek, jehož členové se začali zabývat myšlenkou ochotnického divadla. Pro začátek bylo obtížné sehnat vhodný prostor, útulek jim poskytl ve svém hostinci „U Zlaté hvězdy“ pan Václav Bartuška, čp. 59 (prodejna).

Truhlář Václav Samek zhotovil přenosné jeviště a malíř Antonín Gábrle z Chvalkovic vymaloval dekorace a oponu. Na oponě je zachycen pohled na Hoříčky od severozápadní strany.

První představení se uskutečnilo již 8. 9. 1870 a cedule malého formátu oznamovaly, že *se dávatí bude divadelní představení „Nalezenec“ s proslovem od J. K. Tyla. Událost to byla neobyčejná, účastenství bylo veliké a výkony všech účinkujících živé a došly pochvaly od diváků.*

Místnost pro představení nebyla právě nejdokonalejší, do divadelní šatny se zpočátku lezlo oknem. V zákulisí bylo místa pro 4 osoby a jeviště mělo hloubku za jeden dobrý krok. Ještě téhož roku bylo sehráno představení „Doktor Žvanil, Opička z besídky, Věno a Písničkář“, který se dvakrát opakoval s velkou návštěvou. Převážně to byly hry o jednom nebo dvou dějstvích.

V letech 1870-1873 bylo v těchto obtížných podmínkách sehráno 15 představení, avšak v dalších letech 1874-1875 činnost účinkujících postupně ochabovala. Příznivý obrat pro ochotnické divadlo nastal otevřením hostince „U Vitoušků“ čp. 3, kde v prostorách sálu bylo zřízeno vhodné jeviště, kam byly přemístěny stávající dekorace a svinovací opona.

V letech 1876-1885 bylo sehráno 14 představení se zajímavými názvy jako „Manžel bez ženy, Krvavá pomsta, Muka chudé ženy, Vražda na uhelném trhu, Spanilá mlynářka „ a další.

V představeních účinkovali převážně příslušníci místních rodin, dámy *Dvořáčková, Lerchová, Pichová, Rosová, Šimková, Vávrová a Vintrová. Pánové Bartoš, Hofman, Langhamer, Lokvenc, Moc, Mojžiš, Nývlt a Petira.*

Po roce 1885 nastala v činnosti ochotnického divadla 3,5 letá přestávka. Příčinou nebyla nechuť účinkujících hrát, ale vzájemné poměry osobní a místní v obci, což je průvodní jev při každé takovéto veřejné činnosti.

25. 6 1888 svolal dosavadní ředitel ochotnického divadla Karel Pich a učitel Václav Burda schůzi členů a přátel divadla. Bylo jednáno, zda se založí spolek divadelních ochotníků, který by novou činnost divadelní rozvinul, anebo zda ochotnické divadlo svoji činnost ukončí.

Byl zvolen čtyřčlenný zřizovací výbor, který převzal správu na majetek ochotnického divadla s finanční hotovostí 163 zlatých a 78 krejcarů. Činnost se opět pozvolna začala rozvíjet a do konce roku 1888 byla sehrána 4 představení.

Zřizovací výbor ve složení Václav Burda - ředitel a režisér, Josef Čapek – pokladník, Josef Langhamer – jednatel, Josef Vitoušek- správce divadla vypracovali návrh spolkových stanov, které jsou uvedeny v pamětní knize. Stanovy byly schváleny na schůzi spolku 22.10.1888 a následně zaslány ke schválení *Císařskému místodržitelství v Praze. Koncem listopadu přišel přípis z Císařského okresního hejtmanství v Novém Městě nad Metují, ve kterém bylo uvedeno, že vytvoření spolku není zapovězeno.* 3.12. 1888 byla první schůze spolku v hostinci „U Vitoušků“, kde byl tajným hlasováním zvolen čtyřčlenný výbor. Spolek měl zapsaných 40 řádných členů a 13 přátel spolku.

V dalších letech 1889-1914 bylo sehráno 83 představení a Hoříčtí ochotníci zajížděli hostovat do Chvalkovic, Libňatova, Žernova, Studnic a Rtně v Podkrkonoší. Na Hoříčském divadelním jevišti vystupovali herci různých kočovných divadelních společností.

V roce 1912 za nového majitele hostince čp. 3 pana Teichmana z Německé Brusnice byla provedena úprava

jeviště. Na pracích se podílel truhlář Karel Mertlík a zámečník Josef Hůlek, oba to místní řemeslníci. Ochotnický spolek objednal u malíře Josefa Lva z Jilemnice nové dekorace a kulisy, který za 814,- korun a 85 haléřů dodal několik následujících souborů:

zámecký sloupový sál, měšťanský zelený pokoj, zámecký park se sochami, krajina v pozadí s vesnicí, vesnickou náves, divotvorný les, venkovskou světnici s trámovým stropem a venkovskou světnici šedou. Každý soubor se skládal ze zadního celoplošného svinovacího plátna o velikosti cca 6x3m čtyř bočních kulis na dřevěných rámech. Rovněž byla zavěšena další roztahovací opona. Celkové náklady na úpravu jeviště byly ve výši 1.123 korun 53 haléřů a v dalších letech spolek nakupoval postupně židle do hlediště.

V letech 1915-1918 v průběhu 1. světové války byla činnost spolku přerušena, ale již

6.1.1919 byla sehrána veselohra „To byla noc“.

Rozvoj v bohaté činnosti v dalších letech byl velkou měrou ovlivněn příchodem odborného učitele Ladislava Johna na Hoříčskou měšťanskou školu v roce 1920. Učil zde do roku 1934, kdy byl přeložen do Náchoda, avšak v roce 1939 se vrátil a nastoupil jako ředitel měšťanské školy.

Ladislav John byl velmi dobrý pedagog a mimořádně schopný režisér a herec. Divadlo bylo jeho životním posláním a věnoval mu všechny svůj volný čas. Od účinkujících vyžadoval odpovědný přístup v průběhu zkoušek, dovedl poradit a dovést je k výbornému hereckému výkonu.

Ve své práci nalezl řadu dobrých spolupracovníků zejména provazníka Josefa Lokvence, který pro divadelnictví byl zapálen a vynikal v komických rolích, dále Antonína Picha, který měl na starosti kostýmy a líčení a herci Františka Vávrová, Josef Čapek, Josef Kačer, Antonín Petr a Čeněk Vávra. Těmto jmenovaným bylo v roce 1923 uděleno čestné členství ochotnického spolku.

V roce 1924 byla provedena oprava malby na svinovací oponě, která byla podšita plátnem, práce provedl malíř Josef Lev z Jilemnice za 357 korun.

Účinkující častým vystupováním dosahovali velmi dobrých hereckých výkonů a zvládali i náročnější divadelní představení se zpěvy a hudbou. Téměř každoročně o prázdninách bylo

sehráno jedno představení v přírodě na „Šutráku“, kde byla vybudována potřebná scéna pro řadu představení jako „Naši furianti, Lešetínský kovář, Maryša, Vojnarka“ a další.

Rovněž každoročně Ladislav John nacvičil se školními dětmi pohádku se zpěvy a tanci, hudební doprovod obstarávali místní hudebníci za řízení učitele Svobody z brzické školy a později Augustýna Tučka, kapelníka hoříčské dechovky, od něhož převzal taktovku Karel Tuček.

V roce 1925 byla rozsvícena první žárovka v obci a ochotníci nákladem 2300 korun nechali instalovat osvětlení jeviště a byly zakoupeny barevné reflektory. V roce 1929 zakoupili do hlediště 70 židlí.

V letech 1919-1934 měl spolek široké zázemí účinkujících, neboť v některém roce bylo sehráno až 8 představení. Bylo nastudováno 94 představení, obecnstva stále přibývalo, některá představení se několikrát opakovala a vždy byl sál do posledního místa zaplněn.

V ženských rolích účinkovaly paní a slečny Benešová, Donátová, Čapková, Faltová, Košťálová, Pichová, Šrůtková, Viková, Vlčková a Žďárská a pánové Dvořáček, Hašek, Jaro, John, Kačer, Lokvenc, Petr, Rosa, Sádlo, Švorc, Šváb a Vlček.

Údaje o činnosti 1935-1939 nejsou již v pamětní knize uvedeny, avšak v dochované pokladní knize je uvedeno, že bylo sehráno 12 představení jako „Kříž u potoka, Poslední soud, Láska pod koly auta, Stráž na hranici“ a další.

Údaje o činnosti v letech 1940 -1944 jsou velmi stručně uvedeny v obecní kronice. Kladně je hodnoceno, že v době německé okupace přinášeli ochotníci občanům zábavu v tak složitém údobí. Bylo sehráno 13 představení, převážně veseloher a operet s názvy „Štěstí vstříc, V tom našem kostelíčku a Perly panny Serafínky“. Poslední jmenovaná opereta byla sehrána s mimořádně velkým úspěchem a 5x se opakovala před naplněným hledištěm. S touto operetou vystoupili ochotníci 1.7.1944 na jevišti českoskalické sokolovny. Dochoval se plakát na toto představení v česko-německém jazyce.

V době okupace hostovali na hoříčském jevišti ochotníci z Chvalkovic, Havlovic, Velké Jesenice a Úpice.

V letech 1945-1949 činnost ochotníků postupně ustávala, ovlivnila to snaha MNV zřídit v divadelním sále pravidelný

provoz kina, který byl zahájen v roce 1947. V těchto letech byla sehrána 3 představení.

V roce 1949 začala činnost ochotnických divadelních spolků postupně usměrňovat a řídit Okresní osvětová rada ONV v Náchodě. Dopisem z 22.3.1949 bylo spolku oznámeno, aby sehrál do konce května t.r. 4 představení z nich jedno musí být od slovanského autora a jedno pro děti.

Poslední divadelní představení pod hlavičkou spolku divadelních ochotníků „Vojnarka“ bylo sehráno 18.3.1951 odpoledne a večer s velkým úspěchem.

25.12.1951 se konala v hostinci Jednoty u Tučků čp. 60 (Čapkovi) v 16 hodin členská schůze ochotnického spolku. Schůze byla svolána na základě důrazné žádosti okresního osvětového inspektora. Přítomni byli rovněž zástupci MNV a ONV z Náchoda a na oběžníku, který je uložen v pamětní knize, je podepsáno 39 členů spolku. Ve svém vystoupení osvětový inspektor oznámil, že ústřední „Maticе divadelních ochotníků“ v Praze byla zrušena a z tohoto důvodu zanikají rovněž spolky divadelních ochotníků. Navrhl, aby další činnost se dále rozvíjela pod hlavičkou JZD nebo ČSM, případně založit „Kulturní besedu“, což bylo členy spolku přijato jako vhodné řešení

25.12.1951 byla ukončena činnost Spolku divadelních ochotníků na Hoříčkách, od jeho založení uplynulo 63 let.

V dalších letech se „Kulturní beseda“ přejmenovala na „Osvětovou besedu“, její činnost řídil osvětový tajemník při MNV. Jeho posláním bylo organizovat osvětové kulturní a zábavné dění v obci. Převážně to byly přednášky se zaměřením na zemědělství, zdravotnictví, stravování, přírodu a zábavné estrády.

Činnost divadelní zcela nezanikla díky Ladislavu Johnovi, který zůstal divadelnictvím věrný a v letech 1952 – 1960 nastudoval 9 představení jako „Popelka, Paní ministrová a jedno z velmi úspěšných byla opereta „Podskalák“ sehrána v dubnu 1954, která se 5x opakovala a rovněž s ní vystoupili na jevišti v Libňatově.

Poslední divadelní představení byla pohádka „Pasáček vepřů“ v roce 1960, kde v rolích vystupovali Irena Volfová, Dana Košťálová, Marta Matasová, Hana Šterbová, Jana

Hoříněvská, Vladimír Matěna, Josef Kačer, Láďa Červený, Josef Švorc, Jaroslav Hofman a další.

Od prvního divadelního přestavení v hostinci U Zlaté hvězdy uplynulo dlouhých 90 let.

V dalších letech se nenašel nástupce Ladislav Johna a divadelnictví na Hoříčkách skončilo. V průběhu dalších let vybavení divadla, rekvizity, kulisy, kostýmy, vše se vytratilo do neznáma a nikdo dnes neví kam.

V roce 1997 při demolici stodoly u hostince čp. 3 po sejmutí střešní krytiny tehdejší starosta Josef Kačer a místostarosta Josef Kasnar zjistili, že na trámové konstrukci leží válec s navinutým jutovým plátnem. Po sejmutí a rozvinutí se objevila svinovací opona divadelních ochotníků z roku 1870. Byla očištěna, provedena fotodokumentace a uložena do prostředí, kde nemůže být dále poškozena.

Spolek divadelních ochotníků se nezabýval pouze divadelnictvím, ale pravidelně pořádal plesy, lidové veselice, ostatkové merendy, koncerty dechových hudeb. Častým hostem byla vojenská dechová hudba 4. pěšího pluku z Hradce Králové a Hornická hudba ze Rtně v Podkrkonoší. Pro pořádání koncertů propůjčila svoji zahradu rodina MUDr. Rosy (dnes tam stojí RD manželů Šmídových, Gabrielových a Hofmanových).

V závěru roku 2010 vydalo Národní informační a poradenské středisko pro kulturu v Praze publikaci „Malované opony divadel českých“. Vydání je součástí projektu uchování a prezentace dědictví českého a světového divadelnictví. Sbírku dokumentace opon realizoval a k vydání připravil v letech 2009-2010 Jiří Valenta. Publikace obsahuje 245 barevných fotografií divadelních opon z profesionálních, amatérských a ochotnických divadel, z nichž převážná většina již zanikla. V této publikaci je zařazena i opona Spolku divadelních ochotníků na Hoříčkách. Publikace je uložena na obecním úřadě.

Pamětní kniha divadelních ochotníků, kronika Spolku divadelních ochotníků a pokladní kniha v originálech jsou uloženy v příslušném obecním archivním fondu obce Hoříček ve státním archívu v Náchodě. Fotokopie těchto knih jsou uloženy na obecním úřadě.

Věříme, že v příštích letech se naleznou vhodné příležitosti, kdy bude moci veřejnost divadelní oponu z roku 1870 shlédnout.

Kinosaal Böhmisch Skalitz – Kinosál Česká Skalice

Dilettantenverein aus Klein Horschitz spielt – Spolek divadelních ochotníků z Hoříček sehraje

SONNABEND, den **1. VII. 1944**
v SOBOTU, dne

Piskáčekův Operette:

Piskáčekovu operetu:

Perlen d. Jungfer Seraphine Perle panny Serafinky

Altweiliches Bild in 3 Akten nach Josef Kajetán Tyl. – Spielleitung L. John, Dirigent K. Tuček. – Orchester aus Klein Horschitz. – Kostüme: Firma Třelák, Pardubitz.

Starověrný obrázek ve 3 jednáních podle J. K. Tyla. – Režie L. John, Dirigent K. Tuček. – Orchester z Hoříček. – Kroje od firmy Třelák, Pardubice.

Personen: - Osoby:	Šarahlid, Gutserewalter	Alois Rypka	Šarahlid, správníce panství
Tonček, Neffe und Kanzleipraktikant	Karel Kacer	Tonček, synovec a kanc. praktikant	
Frau Záleská, Rentmeisterwitwe	M. Jakoubková	Pani Záleská, vdova po důchodním	
Jungfer Seraphine, ihre Tochter	V. Feichtnerová	Panna Serafinka, její dcera	
Průcha, Postmeister	Lad. Ruffler	Průcha, poštovní	
Kvapil, Kirschenreiter	Ant. Pich	Kvapil, polkovní písař	
Blatný, Postillon	Jos. Hejzlar	Blatný, poštovní	
Obrtlík,	Karel Pich	Obrtlík,	
Závacka,	J. Borůvka	Závacka,	
Kotlas, Kürschner	F. Chobotský	Kotlas, kožešník	
Rosárka, seine Tochter	A. Hegerlová	Rosárka, jeho dcera	
Barbora, Dienstmädchen bei Fr. Záleská	S. Močilová	Barbora, služebná u pani Záleské	
Bartholomäi, Diener	J. Kudera	Bartholomäi, sluha	
Doroška, Kammernädchen	B. Antošová	Doroška, komorná	
Rezla,	V. Vlčeková	Rezla,	
Tonda,	O. Paczková	Tonda,	
Petronilla,	J. Šilháková	Petronilla,	
Landbesitzer	J. Pácal	(Dráb	
Ausrufer		(Vyzvaláček	

Landesle, Diener, Mädchen und Knaben. – Venkovský lid, služové, dívky a chlapi.

Eintritt: Logen-, Balkon- und Sperrsitze 16 K., I. Platz 14 K., II. Platz 12 K., III. Platz 8 K.
Vorverkauf Konditorei Poláček.

Beginn: 20 Uhr
Začátek: 20 hod.

Vstupné: Lože, balkon a křeslo 16 K., I. místo 14 K., II. místo 12 K., III. místo 8 K.

Předprodej v cnkr. u Poláček.

Spolek divadelních ochotníků v Hořických

sehraje

**na Květnou neděli
dne 18. března 1951
v div. sále „Jednoty“**

odpoledne a večer hru Aloise Jiráska:

Vojnarka

Drama o 4 jednáních. - Režie: L. John.

O S O B Y:

Madlena Vojnarová, selka
Jeník, její syn
Jakub Vojnar, jeho strýc
Antonín Havel
Její matka
Jan Hruška, zpěvák
Marta, děvče
Marta, chasník
Dřina, muzikant
Brožek, muzikant
Hospodská

Vlasta Solcová
Jiří Hofman
L. John
Vl. Matěna
St. Možíšová
Jos. Spatenka j. h.
Zdenka Havrínová
Zdena Mašís
Fr. Martinek
Jos. Kudera
Lenka Valášková

Děj r. 1860 ve
východ. Čechách

Začátek odpoledne přesně ve 14 hodin, večer ve 20 hodin.
Predprodej lístků u p. Kudery. - Ceny míst obvyklé.

Zpracoval: Josef Kačer

Vydala v březnu 2011

Občansko prospěšná společnost „Lípa“ se sídlem na Hoříčkách ve
spolupráci s Obecním úřadem Hoříčky
